

Darba aizsardzības iekšējās uzraudzības sistēmas ekspertīze un risku novērtēšana mazajā uzņēmumā

Irina Garteļa

mērķi un uzdevumi

- ▶ **Darba mērķis:** pielietot darba aizsardzības teorētiskās zināšanas un praktiskā darbībā gūtās atziņas **darba aizsardzībā** komercsabiedrībā.
- ▶ **Darba uzdevums** ir pilnveidot organizatoriskās un saskarsmes prasmes darba kolektīvā, nostiprināt praktiskās iemaņas **darba risku novērtēšanā**.

uzņēmuma darbības virziens

- ▶ Firma "X" sastāv no biroja, kas atrodas Rīgā.
- ▶ Uzņēmums darbojas kopš 2007.gada.
- ▶ Nodarbināto skaits uzņēmumā ir 5 cilvēki.
- ▶ Uzņēmuma darbības joma ir pakalpojumu veikšana.
- ▶ Uzņēmums piedāvā klientiem pilnu pakalpojumu klāstu grāmatvedībā un juridiskajos jautājumos.

Normatīvie dokumenti

- ▶ Darba aizsardzības likums
- ▶ **Ministru kabineta noteikumi**
- ▶ Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumi Nr.749 "[Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos](#)" (spēkā ar 01.10.2010.)
- ▶ Ministru kabineta 2009.gada 28.aprīļa noteikumi Nr.359 "[Darba aizsardzības prasības darba vietās](#)"

Būtiskākie nozares riski

- ▶ **fizikālie faktori** (telpu mikroklimats – gaisa temperatūra, relatīvais mitrums, gaisa kustības ātrums; apgaismojums; u. c.);
- ▶ **fiziskā pārslodze** (piespiedu darba poza, monotons darbs, ātrs darba temps, vienveidīgas kustības plaukstas un pirkstu locītavās, kas tiek veiktas ātrā tempā, mazkustīgs dzīvesveids u. c.);
- ▶ **redzes pārslodze** (neapmierinoši displeja ergonomiskie parametri, nepietiekams apgaismojums, atspīdumi, apzīlbinājumi u. c.);
- ▶ **psiholoģiskā slodze** (laika trūkums, ātrs temps, īss darba termiņš, darbs, kam nepieciešama liela koncentrēšanās, nepareiza darbu plānošana un organizācija u. c.).

Darba vides novērtējums visā uzņēmumā (1)

- ▶ Fizikālie faktori – Mikroklimats
- ▶ Strādājošiem iespējamas elpceļu saslimšanas, citas slimības.
- ▶ **vidēja temperatūra 19,0°C, vidējais gaisa mitrums 75%**, paaugstināts gaisa mitrums (norma – 30–70%).

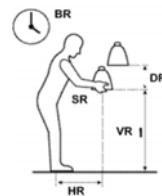
Varbūtība, ka nodarbinātais strādā ar paaugstinātu gaisa mitrumu, – bieža (Q = 5)	Ri = Q x p = 5 x 2 = 10 = III riskā pakāpe (Ciešams risks).
sekas uz nodarbinātā veselību – nenozīmīgas (p = 2)	

Somijas 5 baļu matricas modifikācijas

Smaguma celšanas un pārvietošanas nosacījumu aprēķins (NIOSH vienādojumi)

- ▶ **Fiziskās slodzes** (smaguma celšana un pārvietošana, lokālās muskuļu slodzes)
- ▶ Aprēķina piemērs grāmatvežiem:

(HR = 1); (VR = 0,98); (DR = 0,93); (BR = 1,00); (AR = 0,86); (SR = 1,00).	Rekomendējamais svara limits
RSL = 3kg x HR x VR x DR x AR x BR x SR	RSL = 3 x 1,00 x 0,98 x 0,93 x 1,00 x 0,86 x 1,00 = 2,35 kg

Darba vides novērtējums visā uzņēmumā (2)

- ▶ Fizikālie faktori – Apgaismojums
- ▶ Redzes sasprindzinājums nepietiekama apgaismojuma dēļ
- ▶ indikatīvie apgaismojuma mērījumi rāda, ka apgaismojuma līmenis virs darba zonas ir 355 lx (minimālajam apgaismojuma līmenim virs darba zonas biroja darbos jābūt 500 lx).

Varbūtība, ka nodarbinātais strādā pie samazināta apgaismojuma, – bieža (Q = 5)	Ri = Q x p = 5 x 1 = 5 = II riskā pakāpe (pieņemams risks).
sekas uz nodarbinātā veselību – nenozīmīgas (p = 1)	

Somijas 5 baļu matricas modifikācijas

Ergonomisko risku ātrā ekspozīcijas kontrole ĀEK metode

- ▶ **Piespiedu darba pozas**
- ▶ Darbnieki pakļauti piespiedu darba pozai – sēdus astoņas stundas katru dienu. Darbs statiskā pozā.
- ▶ Diskomforts, iespējamas muskuļu un skeleta sistēmas saslimšanas.

Metode balstās uz strādājošo aptauju un ekspertu novērošanā iegūtiem rezultātiem.	Biroja darbiniekiem ir ļoti augsts (IV) slodzes ekspozīcijas līmenis – locītavām/plaukstām, kaklam.
To lieto, lai novērtētu, kā dinamisks un statisks darbs ietekmē muskuļu un skeleta sistēmu (MSS).	

Psiholoģiskā klimata darba vidē noteikšanas skala

- ▶ **Psiholoģiskā klimata darba vidē** noteikšanas darba vietā ir 63 – **veselīga atmosfēra** valda Jūsu komandā.
- ▶ **Psihoemocionālais risks**
- ▶ Paaugstināta atbildība par veicamo darbu kvalitāti, darba temps, psihoemocionālā slodze
- ▶ intensīvs darbs bez pārtraukumiem, laika trūkums.

Varbūtība – bieža (Q = 5) (visu dienu)	Ri = Q x p = 5 x 2 = 10 = III riska pakāpe (ciešams risks).
sekas – pieļaujamas (p = 2)	

Somijas 5 baļļu matricas modifikācijas

Austrijas metodes ķīmisko risku novērtēšanai

- ▶ Kīmiskie faktori
- ▶ *Arodsaslimšanas, elpceļu slimības, alerģija*
- ▶ apkopējas darbā, kur tiek lietoti mazgāšanas, dezinfekcijas, tīrīšanas līdzekļi. DOMESTOS PROFESSIONAL TOILET LIMESCALE REMOVER

ķīmiskās produkcijas risks: Rc = 5,9	2.riska pakāpe (pieņemams risks).
Darba apstākļu risks: Rw= 47	

Secinājumi

- ▶ Kopumā uzņēmums vērtējams ar riska pakāpi II – pieņemams risks. Tas nozīmē, ka, ņemot vērā riskam pakļauto darbinieku skaitu, jāveic pasākumi ar minimālu līdzekļu ieguldījumu.
- ▶ 2. Biroja telpā atsevišķās darba vietās risks atbilst III riska pakāpei. Šajos gadījumos pasākumi darba drošībā un veselības aizsardzībā jāveic vismaz 3...6 mēnešu laikā.
- ▶ 3. Galvenie faktori, kas ietekmē strādājošo veselību un drošību darbā:
 - ▶ – Fiziskā slodze (lokālās muskuļu slodzes)
 - ▶ – Psihoemocionāla slodze
 - ▶ – Mikroklimate.